

11.08.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**11 Ağustos 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

11 Ağustos 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Dicle Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 04/08/2022 Tarihli ve 11098 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 14/4/2022 Tarihli ve 2018/29836 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 25/5/2022 Tarihli ve 2019/28582 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 2. Hukuk Dairesine Ait Karar

TBB Başkanı Çakar: Mevduatın döviz, kredi talebinin TL olması dengesizlik yaratıyor

Kamu bankalarının genel müdürleri, reel sektör temsilcileri ile bir araya geldi. Toplantıda sunum yapan TBB Başkanı Çakar, ana sorunun yabancı para cinsinden mevduatın fazla olmasına rağmen TL kredi talebinin yüksekliğinden kaynaklandığını söyledi. TOBB Başkanı Hisarcıkılıoğlu da ""İşletme sermayesi kredileri, özellikle KOBİ'lerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için kritik hale gelmiştir" dedi.

Mehmet KAYA

ANKARA - Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğı Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu'nun, şirketlerin finansmana erişim sorununun kritik aşamaya geldiğı uyarısı sonrası, Merkez Bankası'nın ardından kamu bankalarının genel müdürleri de TOBB'da düzenlenen Finansmana Erişim İstişare Toplantısında bir araya geldi. Toplantıya, aynı zamanda Türkiye Bankalar Birliğı Başkanı olan Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan katıldı.

Sıkıntılı durum

Toplantının açılışında bir sunum yapan Alpaslan Çakar, bankacılık sektöründeki ticari kredileri önceki yıllara karşılaştırarak tutardaki yükselişleri sundu. Örtülü olarak TL kredi maliyetlerindeki yüksekliğe de yanıt veren Çakar, ana sorunun yabancı para

cinsinden mevduatın fazla olmasına rağmen TL kredi talebinin yüksekliğinden kaynaklandığını söyledi. Alpaslan Çakar, “5.3 trilyon kredinin 141 milyar doları yabancı para cinsinden. Kaynak tarafında ise TL kaynak yüzde 43 düzeyinde. Kredilerin yüzde 60 kusu TL cinsinden. Burada bir çelişki var. Bu durumda ben ne yapıyorum. Merkez Bankası’na gidip swap yapıyorum, TL alıp kredi veriyorum. Bu bir maliyet. Yabancı para mevduatın arttığı, TL kredinin ve talebinin arttığı bir durum, sıkıntılı bir durum” diye konuştu.

Yabancı para kredi talebinin ciddi oranda gerilediğini belirten Alpaslan Çakar, “Bu sene yabancı para kredilerin 14 milyar dolar azaldığını görüyoruz. TL kredi talebi çok arttı ve kur üzerinde baskı yarattı. Hepimiz birbirimizi tamamlıyoruz. Birimizdeki olumlu durumdan hepimiz yararlarız. Sıkıntılı durum hepimizi etkiler” yorumunu yaptı.

TL mevduatın toplam mevduatın yüzde 43’ü seviyesinde olduğunu belirten Alpaslan Çakar, bunun içinde 1,1 trilyona ulaşan Kur Korumalı Mevduat da bulunduğunu, bunun tek başına toplam mevduatın yüzde 15’ine ulaştığını kaydetti.

Büyümeyle finanse edebilecek güçteyiz

Konuşmasında, bankacılık kesiminin sağlıklı olduğunun altını çizen Alpaslan Çakar, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Önümüzdeki süreç itibarıyla Türk ekonomi yönetimi (olarak) özel sektör üzerine bina olmuş, özel sektörün güçlü olduğu müddetçe daha iyi işleyebilecek bir sektör olduğunun farkındayız. Banka, Ziraat Bankası ya da Türkiye Bankalar Birliği adına, sektör adına şunu rahatlıkla söyleyebilirim. Sizin kaybettiğiniz benim kazandığım bir ortamın bana hiçbir faydası yok, bana bir menfaati yok. Benim kârım iyi ama siz

kaybediyorsunuz hiçbir anlamı yok. Siz kazandıkça ben kazanabilirim. Reel sektör finans sektörü iş birliği içinde dayanışma içinde olmak zorundadır. Ekonomi yönetimi, otorite ve reel sektör ve finans sektörü birbirini tamamlamak zorunda. Buna göre hareket ediyoruz. Böyle hareket etmeye devam edeceğiz. Esas olan ülke bilançosunun sağlıklı olması. Ülke bilançosu sağlıklı olduğu müddetçe hepimizin bilançosu doğru işlemeye devam eder. Çevre ve iklimi dikkate alarak üreten, yatırım yapan, istihdam yapan her bir müşterimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

Ülkemiz büyümek zorunda, bizde o büyümeyi finanse edebilecek güç, kabiliyet, yetenek ve kaynağa sahibiz hiçbir tereddüttünüz olmasın.

Bankacılığın görünümü: Enflasyon işletme sermayesi ihtiyacını körükler ama...

Alpaslan Çakar sunumunda, bankacılık kesimine yönelik temel verileri paylaşılarak, özel sektöre verilen kredilerdeki artışa işaret etti. 2022'nin ilk yedi ayında kredilerdeki artışın 1,1 trilyon TL'ye ulaştığını belirten Çakar, bunun 901 milyar TL'sinin ticari kredilerden oluştuğunu, büyük şirketlere verilen kredilerin 497, KOBİ'lere verilen kredinin ise 404 milyar TL düzeyinde gerçekleştiğini vurguladı.

Toplam ticari kredilerin 6,5 trilyon TL'ye ulaştığını ve firmalara kullandırılan tutarın 5,3 trilyon TL olduğunu belirten Alpaslan Çakar, "Biliyorum, enflasyon işletme sermayesini körükler ama işletme sermayesi de fiyatları körüklüyor." dedi.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu: Sorun kritik

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da Birlik olarak, finansmana erişim konusunda çok sayıda firmadan şikayet aldıklarını belirterek, özellikle KOBİ'lerin kredi bulamama ya da olağanüstü yüksek maliyetle erişebilme sıkıntıları yaşadıklarını kaydetti.

Hisarcıklıoğlu, "Yaşanan yüksek enflasyon ve maliyet artışları nedeniyle; yatırım ve

işletme sermayesi için kredi ihtiyacı, geçmiş dönemlere göre çok artmıştır. İşletme sermayesi kredileri, özellikle Kobi'lerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için kritik hale gelmiştir. Dolayısıyla, artan işletme sermayesi ihtiyacı da dikkate alınarak, krediye erişimin kolaylaştırılması gerekmektedir. Bankalarımızın da, fonlama maliyetlerini de dikkate alarak, reel sektörümüze uygun koşullarla kredi sağlamaya devam etmeleri beklenmektedir. Böylelikle reel sektörümüz, her türlü olumsuz koşulları en az hasarla atlatarak; yatırıma, üretime, ihracata ve istihdama azami katkıyı yapmaya devam edecektir” dedi.

Bayraktar'dan "damızlıklar kesime gidiyor" uyarısı

"Üretimin devam etmesi için ya çiğ süt fiyatları artırılmalı ya da yem fiyatlarını düşürmeye ve kontrol etmeye yönelik tedbirler alınmalıdır"

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, yem maliyetleri nedeniyle süt üreticisinin elindeki damızlık hayvanların kesime gönderildiğine işaret ederek, "Üretimin devam etmesi için ya çiğ süt fiyatları artırılmalı ya da yem fiyatlarını düşürmeye ve kontrol etmeye yönelik tedbirler alınmalıdır." ifadesini kullandı.

Bayraktar, süt sektöründe yaşanan sorunlara ilişkin yaptığı açıklamada, Ulusal Süt Konseyinin (USK) 15 Mayıs 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere soğutulmuş çiğ süt tavsiye satış fiyatını litrede brüt 7,50 lira olarak belirlediğini anımsattı.

Bu süreçte, üretim maliyetlerindeki artışlar nedeniyle süt fiyatlarının revize edilmesinin önemine dikkati çektiklerini belirten Bayraktar, bugün gelinen noktada üreticinin 1 kilogram süt satarak ancak bir kilogram yem alabildiğini ve bu durumun sürdürülebilir olmadığını bildirdi.

Bayraktar, yeni sezonda yonca ve mısır silajı gibi kaba yem maliyetlerinin de yükseldiğini ifade ederek, mazot, elektrik, işçilik, nakliye ve ilaç gibi maliyetlere dikkati çekti.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre de son 5 ayda geçen yılın aynı dönemine göre toplanan inek sütü miktarının yüzde 2,8, içme sütü üretiminin yüzde 6,5, peynir

retiminin ise yüzde 5,2 azaldığına işaret eden Bayraktar, "Sanayiciler çiğ süt bulmakta, marketler ise süt ve süt ürünlerini satmakta sıkıntı yaşıyor. Asıl sorun talep ayağındaki daralma ortadan kalkınca yaşanacak. İşte o zaman artan talebi karşılayacak yeterli ürün bulunamayacak, tüketiciler çok yüksek fiyatlardan süt ve süt ürünleri tüketmek zorunda kalacaktır. Buna yönelik hazırlıklı olmak zorundayız." değerlendirmesinde bulundu.

Bayraktar, maliyetlerdeki artış nedeniyle üreticilerin damızlıkları ve dveleri kesime göndermeye başladığını, elde kalan hayvanların ise yeterli oranda beslenmediğini belirtti.

- "Gıda Komitesinin nlem kararını olumlu buluyoruz"

Gelecekte damızlık hayvan sorunu yaşanabileceğini vurgulayan Bayraktar, şunları kaydetti:

"nceliđimiz damızlık hayvan kesimlerinin durdurulması, yem başta olmak üzere girdilerdeki fiyat artışlarına yönelik etkili tedbirlerin hayata geçirilmesi, üreticilere sürdürülebilir gelir sağlanması, tüketicilere ise ulaşılabilir fiyattan gıda sağlayacak politikaları hayata geçirmek olmalıdır. Üretimin devam etmesi için ya çiğ süt fiyatları artırılmalı ya da yem fiyatlarını düşürmeye ve kontrol etmeye yönelik tedbirler alınmalıdır. Gıda Komitesinin yem fiyatlarındaki artışların olası etkilerini önlemeye yönelik bir yol haritası belirlemiş olmasını da olumlu buluyoruz."

Bayraktar, desteğin üreticiyi tatmin edecek miktarda verilmesi ve ödemelerin her ayın sonunda üreticinin hesabına geçmesi gerektiğini belirtirken, "Verilecek bu destekle süt/yem paritesinin ideal parite olan 1,5 seviyelerinde olması sağlanmalıdır. Süt teşvik prim ödemeleri de 4 ay geriden geliyor. Böylesi çok geriden gelen bir desteğin etkisi de sınırlı olacaktır. Destek artırılmalı, demeler erkene çekilmelidir. Gıda enflasyonu ile mücadelede üretim artışına daha fazla önem vermek gerekiyor." ifadelerini kullandı.

Fiyat İstikrarı Komitesi toplantısında enflasyon gelişmeleri ele alındı

Fiyat İstikrarı Komitesi'nin altıncı toplantısı Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati başkanlığında dün gerçekleştirildi. Toplantıda enflasyon ve konut piyasasına yönelik tedbirler değerlendirildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, toplantıda güncel enflasyon gelişmeleri ve son dönemde enflasyona etki eden unsurlar ele alınırken, başta gıda ürünlerinde olmak üzere arz güvenliğini güçlendirilen stratejik ürünlere yönelik çalışmalar ve konut piyasasına yönelik alınan tedbirler dâhilinde gelinen son durum değerlendirildi.

Komite, önümüzdeki ekim dönemine yönelik tarımsal ürünlerin temel girdilerde arz-talep dengesinin sağlanmasına; konut piyasasında fiyat mekanizmasını bozan adımlara karşı alınabilecek tedbirler üzerinde çalışılmasına; ayrıca Türkiye Ekonomi Modeli kapsamında ithalata bağımlılığı azaltıcı yatırımlara hız vermek ve üretim, ihracat ile istihdamı artırmak amacıyla Organize Sanayi Bölgelerinin geliştirilmesine ve desteklenmesine yönelik adımların atılmasına karar verdi.

BM'den, Türkiye'ye yüzde 25 tahıl indirimi iddialarına yalanlama

Birleşmiş Milletler (BM), tahıl sevkiyatı anlaşması kapsamında Ukrayna'nın Türkiye'ye yüzde 25 indirim uygulayacağı iddialarını yalandı.

BM Genel Sekreter Sözcüsü Stephane Dujarric, tahıl anlaşmasıyla Türkiye'nin Ukrayna'dan yüzde 25 indirim alacağı yönündeki iddialara yanıt verdi.

Dujarric, "İstanbul'da imzalanan Karadeniz Tahıl Girişimi Anlaşması'nda herhangi bir indirim yer almadı. Ayrıca, böyle bir indirimi garanti edecek başka bir anlaşmadan haberdar değiliz." dedi.

Küresel gıda krizinin çözümü için Türkiye'nin koordinasyonunda yürütülen tahıl sevkiyatı anlaşması, 22 Temmuz'da Ukrayna, Rusya, Türkiye ve BM arasında imzalanmıştı.

Bakan Nebati: Enflasyonun çözüm adresi biz olacağız

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, "AK Parti iktidarı nasıl ki 20 yıldan bu yana milletimizin tüm sorunlarının çözüm adresi olduysa, enflasyon sorunu da kesinlikle bir istisna değildir. Bu sorunun da çözüm adresi yine biz olacağız" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, yılın ikinci çeyreğine ilişkin göstergelerin güçlü ve dengeli büyümeye işaret ettiğini belirterek, "Malum birinci çeyrekte yüzde 7,3 büyüdük. İkinci çeyrekte de aynı performansı yakalayacağımızı görüyoruz." dedi.

Bakan Nebati, AK Parti İstanbul İl Başkanlığınca hayata geçirilen "Yüz Yüze 100 Gün" projesi kapsamında Ümraniye'de sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, vakıf ve dernek başkanları, iş insanları ve kanaat önderleri ile bir araya geldi.

Programın açılışında katılımcılara hitap eden Nebati, küresel ekonominin salgından büyük hasar gördüğü 2020'de dahi Türkiye'nin büyüme kaydeden nadir ülkelere olduğunu, 2021'de rekor bir büyüme performansı elde ettiğini kaydederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"İçinde bulunduğumuz yılın ikinci çeyreğine ilişkin göstergeler de güçlü ve dengeli büyümeye işaret ediyor. Malum birinci çeyrekte yüzde 7,3 büyüdük. İkinci çeyrekte de aynı performansı yakalayacağımızı görüyoruz. Bu olumlu performansa bağlı olarak uluslararası kuruluşlar küresel büyüme ve ticaret tahminlerini yakın zamanda aşağı yönlü düşürürken, ülkemizin büyüme tahminlerini ise yukarı yönlü güncellemişlerdir."

Nebati, bu güncellemelerin ilk defa olmadığını, aldıkları tedbirlerin ekonomiye olumlu etkisiyle beklentilerin üzerinde büyüdüklerini söyledi.

"İşsizlik oranı salgın öncesi seviyenin altına geriledi"

Bakan Nebati, ekonomik büyümeyle birlikte istihdamda çok ciddi artış kaydettiklerini belirterek, şu açıklamalarda bulundu:

"Salgının en şiddetli dönemine kıyasla yaklaşık 5,5 milyon kişilik bir istihdam artışı kaydederek 2022 Haziran itibarıyla toplam istihdamımız 30,9 milyona ulaşmış durumda. Sadece bu yılın ilk yarısında savaşa, dünya ekonomisinin durumuna, enerji ve emtia fiyatlarındaki yükselişe rağmen çarklarını döndüren ve büyüten Türkiye'nin istihdam artışı 862 bin kişi olmuştur. Salgın sürecinde yüzde 14,1'e kadar yükselen işsizlik oranı haziran ayı itibarıyla yüzde 10,3 ile salgın öncesi seviyenin de altına gerilemiştir."

Nebati, tüm olumsuz öngörülere ve söylemlere rağmen bunu başardıklarını kaydederek, "Onlar 'yanacağız' dedi, biz 'büyüyeceğiz' dedik. Onlar, 'insanlar işsiz kalacak, fabrikalar ve atölyeler kapanacak, esnaf kepenk kapatacak' dediler, biz 'insanlar işsiz kalmayacak, büyüyeceğiz, büyümeye devam edeceğiz' dedi. Ne oldu? Haziran itibarıyla yüzde 10,3'e düşen işsizlik oranı." diye konuştu.

"Turizm gelirlerinde beklentimiz 37 milyar doları aşmak"

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, attıkları yapısal adımlar ve tedarik zincirindeki değişimlerin olumlu etkisiyle ihracatta başarı yakalandığını, yıllık ihracatın 250 milyar dolar sınırına dayandığını, hemen her ay yeni ihracat rekorları kırıldığını söyledi.

Türkiye'nin turizm gelirlerindeki toparlanma bakımından diğer ülkelerden pozitif ayrıştığını dile getiren Nebati, "Rusya-Ukrayna savaşına rağmen güçlü bir performans sergilemeye devam ediyoruz. Beklentimiz yıl sonunda turizm gelirimizin 37 milyar doların üzerine çıkması ve salgın öncesi seviyenin üzerinde performans sergilenmesi." ifadelerini kullandı.

"Türkiye'nin IMF'den borç almadığını bile bile 'borç aldılara' dönüştürebiliyorlar"

Bakan Nebati, tüm küresel olumsuzluklara rağmen üretimde, büyümede, istihdam ve ihracat artışında Türkiye'nin adeta tam yol ilerlediğini, ekonominin sağlıklı ve sağlam ilerlediğini bildirdi.

Bazı kesimlerce ilerleme kaydedilen alanların hepten yok sayıldığını, hatta spekülasyona varacak düzeyde bazı çarpıtmalardan medet umulduğunu aktaran Nebati, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Oysa 'eğriye eğri, doğruya da doğru' demeyi bilmek önemli ve erdemli bir tavidir. Beklentimiz objektif ve yapıcı yaklaşımlardan öte değildir. Türkiye'nin IMF'den borç

almadığını bile bile 'borç aldılara' dönüştürebiliyorlar. Bunu umarsızca yapıyorlar. Bizim objektif ve yapıcı yaklaşımın ötesinde bir talebimiz yok."

"Yüzleştığımız sorunlarımız da var"

Bakan Nebati, tüm bu başarılarının yanı sıra yüzleştikleri bazı sorunların da bulunduğunu belirterek, ihracattaki güçlü seyir ve turizm gelirlerindeki artışa rağmen enerji ve emtia fiyatlarındaki hızlı yükselişler nedeniyle cari işlemler açığının arttığını söyledi.

Nebati, "Enerji hariç 12 aylık birikimli cari işlemler mayıs itibarıyla 34,6 milyar dolar fazla vermiştir. Yani bizim cari açığımızın temel sebebi enerji maliyetlerimizdir." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle yakın dönemde Türkiye'nin adeta bir enerji seferberliği ilan ettiğini aktaran Nebati, bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetlerden bahsetti.

"Küresel emtia fiyatlarının normalleşmesini bekliyoruz"

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, kamu maliyesinde disipline hep önem verdiklerini, dünyada yaşanan olumsuz koşullara rağmen bütçe performansının güçlü seyretelemeye devam ettiğini belirterek, tüm bu gelişmeler yaşanırken "gelir dağılımında adaletin sağlanmasının" en fazla önem verdikleri konuların başında geldiğini söyledi.

Son 20 yılda memurların, işçilerin ve emeklilerin alım gücünde önemli iyileştirmeler sağladıklarını dile getiren Nebati, asgari ücretteki artış ile çiftçilere ve esnaflara yönelik vergi indirimlerinden bahsetti.

Nebati, enflasyonda yaşanan artışa değinerek, "Ağırlıklı olarak küresel gelişmelere bağlı ve maliyet artışları kaynaklı faktörlerin ön plana çıktığı bu konjonktürde yakın coğrafyamızdaki jeopolitik gelişmelerin durulmasına, küresel tedarik zincirindeki bozulmanın ve arz yönlü sorunların zamanla giderilmesine bağlı olarak küresel emtia fiyatlarının normalleşmesini bekliyoruz." diye konuştu.

Hızlı fiyat artışları karşısında vatandaşların yaşadığı sıkıntıların farkında olduklarını ifade eden Nebati, "Öte yandan emin olduğumuz bir şey var ki AK Parti iktidarı olarak bugüne kadar milletimizin sayısız sorununu çözmeyi nasıl biz başardıysak, enflasyonu da aynı kararlılıkla yine biz yeneceğiz. Bu kapsamda vatandaşlarımızı fiyat artışlarından korumak amacıyla en çok ihtiyaç duydukları kalemlerde vergi oranlarını önemli ölçüde düşürdük." açıklamasında bulundu.

"Bu yıl da 251 milyar lira vergi gelirinden feragat ediyoruz"

Bakan Nebati, hanelerde kullanılan elektrik ve doğal gaz fiyatlarındaki sübvansiyondan ve gıda ürünlerindeki vergi indirimlerinden bahsederek, "Enflasyonla mücadeleye yönelik gerçekleştirdiğimiz vergi indirimleri ve düzenlemelerle birlikte

2021'de 154 milyar lira vergi gelirinden vazgeçmiştik. Bu yıl da aldığımız ilave tedbirlerle 251 milyar lira vergi gelirinden feragat ediyoruz." ifadelerini kullandı.

Fiyat artışlarıyla mücadele kapsamında Fiyat İstikrarı Komitesi'nin dün gerçekleştirilen toplantısında alınan kararlardan bahseden Nebati, üretim, ihracat ve istihdamın artırılması için Organize Sanayi Bölgelerinin geliştirilmesine ve desteklenmesine yönelik adımların atılmasına karar verildiğini bildirdi.

Kur Korumalı Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesabı (KKM) uygulamasının ekonomiye sağladığı katkıları anlatan Nebati, şu açıklamalarda bulundu:

"KKM uygulaması son yılların en önemli enstrümanlarından. (Bunu eleştirerek) Bunun ülke ekonomisine ne kadar katkı sağladığını ortadan kaldıramazsınız. Şimdi çıkmış birileri bu süreçte finansal istikrarımıza kritik katkı yapmış böylesi uygulamalara fütursuzca, bilgisizce, öngörüsüzce saldırmayı kendilerine adeta vazife edinmişler. Bir kez daha altını çizmek isterim: Yıkıcı muhalefet uğruna finansal istikrarı ve finansal güveni zedeleyici türden spekülasyon açıklamalar sorumsuzca yapılmış, vatanseverlikten uzak bir yaklaşımdır. Sanki Kur Korumalı Mevduat sahipleri hem faiz hem de döviz artışı kaynaklı çifte gelir elde ediyormuş gibi çarpıtılmış ifadeler insanımızın da dikkatinden kaçmamıştır. Aldığımız tüm bu tedbirlerle birlikte, selektif kredi yaklaşımımızla makroekonomik ve finansal istikrarı destekleyerek enflasyonla mücadeleye katkı sağlıyoruz."

Nebati, attıkları adımların tamamının enflasyonla mücadele sürecine katkı sağladığını ve sağlamaya devam edeceğini belirterek, "Tekraren söylüyorum enflasyon sorununu çözmek amacıyla gereken tüm adımları tek tek atıyoruz. Bugün Cumhurbaşkanımız liderliğindeki AK Parti iktidarı nasıl ki 20 yıldan bu yana milletimizin tüm sorunlarının çözüm adresi olduysa, enflasyon sorunu da kesinlikle bir istisna değildir. Bu sorunun da çözüm adresi yine biz olacağız." değerlendirmesinde bulundu.

Perakendecilerin yüzde 77'si fiyat artışı bekliyor

TEPAV Perakende Güven Endeksi anketine katılan perakendecilerin yüzde 77'si önümüzdeki 3 ayda satış fiyatlarında artış bekliyor.

TEPAV perakende güven endeksi (TEPE), Temmuz 2022'de bir önceki aya göre 11,4 puanlık, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 9,8 puanlık artışla -9,8 puan değerini aldı.

TEPAV'dan yapılan açıklamaya göre, TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun kötüleştiğini belirtenlerin oranı Temmuz 2022'de yüzde 40,6 iken, önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 16,4 oldu. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı ise yüzde 77'ye geriledi. "Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektörü Temmuz ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Temmuz ayı perakende güveninde en fazla artış Batı Karadeniz Bölgesi'nde görüldü.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı. TEPE değeri, Temmuz 2022'de -8,5 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 9,8 puan, geçen aya göre 11,4 puan arttı. TEPE değerinin aylık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 35,0 puanlık, önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki 7,3 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olduğu yönündeki 7,9 puanlık değişim endekse olumsuz yansıdı.

11.08.2022

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Temmuz 2022’de -1,6 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 7,3, bir önceki yılın aynı ayına göre 8,5 puan arttı.

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla ve geçen aya kıyasla iyileşti. İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Temmuz 2022’de -21,7 puan değerini alarak Haziran 2022’ye göre 50,4 puan, Temmuz 2021’e göre -20,3 puan arttı.

Merkez'de de beyin göçü başladı!

ASELSAN mühendisleri ve doktorlardan sonra Merkez Bankası'nda da beyin göçü başladı!

Merkez Bankası'nın (MB) Ankara'dan İstanbul'a taşınma süreci başladı. Normal şartlarda Ataşehir'deki Finans Merkezi'ne taşınması planlanan MB, inşaatın devam etmesinden dolayı geçici olarak başka bir binada hizmet verecek. İnşaat bitmediği halde Ankara'dan taşınmayı başlatan MB yönetimi, önce Fenerbahçe'de geçici ofis tuttu. Ataşehir bölgesinde ev tutan personel ve ailesinden gelen tepkiler üzerine Fenerbahçe'nin dışında Ataşehir Ulugöl Plaza'da da ofis tuttuğu öğrenildi. Kendi binasının inşaat işleri devam ederken neden taşınma kararı alındığı muallaklığını korurken, onlarca MB personeli ise önünü görememek ve plansızlıktan dolayı çareyi istifa etmekte buluyor.

GENÇ PERSONEL İSTİFA EDEREK YURTDIŞINA GİDİYOR

Taşınma işlemleri bitene kadar ücretli-ücretsiz izin haklarını kullanmak isteyen personelin hakları elinden alındığı belirtilirken, personelin ise işleyişteki problemlerden dolayı istifa etmeye başladığı öğrenildi. Ankara'dan İstanbul'a taşınma işlemi sürecinde yaklaşık 100 kişinin istifa ettiği öğrenilirken, istifa edenlerin ise önceliklerinin yurtdışı olduğu öğrenildi. İstifa edenlerin daha çok 3-4 yıllık personel olması dikkat çekerken, emekliliğine az kalanların ise mecburiyetten çalışmaya devam edeceği ifade ediliyor. Gençlerin istifa ederek, yurtdışına göç etmesi ise "Mühendis ve doktorlardan sonra Merkez'de de beyin göçü başladı" yorumlarına neden oldu.

Kılıçdaroğlu'nun KKM çıkışı aslında herkesi rahatlatmalı

Alaattin AKTAŞ

11 Ağustos 2022 Perşembe

✓ Kılıçdaroğlu KKM'de döviz farkını ödemeyeceklerini söyledi ama bunu yapabilir mi? Bakarsınız yapmasına bile gerek kalmaz; bu açıklamadan sonra KKM yavaş yavaş erir ve kendiliğinden yok olur. Ülke için en hayırlısı da zaten budur.

✓ Ancak şu da bir gerçek; her ne kadar KKM zaten Anayasa'ya aykırı ve hukuksuz olsa da, tasarruf sahibi ile bankalar arasında imzalanan anlaşmaya aykırı hali de başka sorunlar yaratacaktır.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu önceki gün yaptığı açıklamada kur korumalı mevduatla ilgili çok önemli bir çıkışa imza attı. Kur korumalı mevduatı ülke ekonomisine yerleştirilmiş atom bombası olarak niteleyen Kılıçdaroğlu, iktidarları döneminde bu hesap sahiplerine yalnızca faizi (tabii ki anaparayı da) ödeyeceklerini, döviz kuru artışından kaynaklanan farkı ise ödemeyeceklerini söyledi.

CHP Liderinin bu açıklamasına ilk tepki Maliye Bakanı Nureddin Nebati'den geldi. Nebati açıklamasında **“Vatandaşlarımızın tasarruflarını TL cinsi hesaplarda tutmaları özendirilerek döviz talebi sınırlandırılmıştır. Uygulama ile tasarruflarını döviz yerine TL cinsi hesaplarda değerlendirmeyi tercih eden vatandaşlarımızın döviz kuru değişimlerinden etkilenmemesi sağlanmaktadır”** dedi.

Nebati'nin söyledikleri bir ölçüde doğru tabii ki. Vatandaşlar paralarını TL cinsi hesaplarda değerlendiriyor ama bu hesapların getirisi dövizle endekslenmiş durumda. Yani artık bu hesabı açtıranlar açısından ulusal paramızın getirisi başka bir paraya bağlı.

Ödeme yapmaya gerek kalmayabilir

Bazı ayrıntılara dikkat etmekte yarar var.

Kemal Kılıçdaoğlu ne diyor:

“İktidarımız döneminde bu hesap sahiplerine yalnızca faizi ödeyeceğiz.”

Peki; seçimi Millet ittifakının kazandığını düşünelim, seçim ne zaman yapılacak? Normalde Haziran 2023'te değil mi...

Şimdi şu soruya yanıt arayalım:

“Kur korumalı mevduat söz konusu tarihe kadar kalır mı?”

Ne dediğinizi duyar gibiyim:

“Maliye Bakanı bu uygulamayı nasıl savunuyor, ne yani vazgeçecek ve kaldıracak değerler ya...”

Doğru, zaten kur korumalı mevduat uygulamasının en belalı yanı bu, istense de bir anda sona erdirilemez ki... Bu hiç düşünülmemiş ya da düşünülmüş olsa bile ya **“Hele bir başlayalım, bitimini sonra bakarız”** denilmiş ya da altından çapanoğlu çıkacak başka bir cinlik şimdiden hazırlanmış ve tasarruf sahibini bekliyor.

Ama işte Kılıçdaroğlu'nun bu açıklamasından sonra adeta pimi çekilmiş bomba gibi kucağımızda duran kur korumalı mevduat belasından yavaş yavaş kurtulmak mümkün hale gelebilir.

Bu köşede dün yazdığım bitiş senaryosunun yaratacağı felaketi biraz değiştirerek tekrar edeyim.

KKM tutarı temmuz sonu itibarıyla 1 trilyon 134 milyar lira düzeyinde. Bugünlerde 1.2 trilyona çıkıldığını varsayalım. Kılıçdaroğlu'nun bu açıklamasından sonra da hiç yeni hesap açılmayacak olsun. Bu uygulamayı cansiperane bir şekilde savunanlar, hadi buyurun bu uygulamayı sona erdirin.

Diyelim vade hep üç ay ve 1.2 trilyonun vadesi kasımda doluyor. **“Uygulama sona erdi, vade de doldu zaten, alın 1.2 trilyonunuzu”** diyebilir misiniz?

Varsayalım dediniz. Bu 1.2 trilyonun tahminen yarısı DTH bozdurularak açılan hesap. Bu tasarruf sahipleri zaten döviz tutuyordu, alışkanlıkları bu. Dolayısıyla alacakları 600 milyar lira ile doğrudan dövize yönelecekler. Diğer tarafta aslında TL tutarken, **“liralaşma”** adı altında tam anlamıyla dövize alıştırdığınız, dövizdeki o yüksek getirinin tadını aldığınız 600 milyarın sahipleri ne yapacak? Sanıyor musunuz ki baskı altında tuttuğunuz faizle yetinip TL'ye dönecek? Onlar da döviz isteyecek.

Bu kadar TL'ye döviz nereden bulacaksınız?

Tabii ki bulamayacaksınız.

O yüzden de KKM'yi öyle kolay kolay bitiremeyeceksiniz.

Normalde yapacağınız şu; uygulamayı aşamalı olarak sona erdirmek. Bir bankacı dostumun dediği gibi belki başlangıçta üç ay vadeyi kaldıracaksınız, sonra altı ayı ve vade bitimini olabildiğince öteleyecek ve zamana yayacaksınız. Başka çareniz yok ki...

KKM'de artış durur, hatta gerileme başlar mı?

Hangi ittifak kazanırsa kazansın seçimden sonra kucağında KKM gibi bir bomba bulmak istemez. Cumhur ittifakı da dediğim gibi ya “**Hele o zaman bakarız**” diye yola çıkmıştır ya da akıllarda bir cinlik vardır.

Millet ittifakı ise şimdiden gardını aldı ve aslında Cumhur ittifakına da iyilik yaptı.

KKM belasından kurtulmanın yolu, yeni hesap açılmasını ve bakiyenin büyümesini önlemekten ve bitiş zamanına yaymaktan geçer. İşte Kılıçdaroğlu'nun açıklaması buna hizmet edecektir.

KKM büyümesi yavaşlayacak

Genel eğilim olarak şimdiye kadar DTH'den dönüşümle hesap açtıranların vade bitiminde yarı oranında yenileme yaptığı biliniyor. Hesap sahiplerinin yarısı KKM'den çıkıyor. Hele hele son dönemde döviz hesaplarına bazı bankaların yüksek sayılabilecek faizler vermeleri KKM'de durmayı anlamsız hale getiriyor.

TL ile hesap açtıranlarda ise yenileme oranı yüzde 70-80'lerde. Çünkü TL'nin getirisi belli, KKM sayesinde dövizden elde edilen getiri belli.

Şimdi son açıklamayla birlikte özellikle uzun vadeli hesaplarda yenileme oranı düşecektir. Yeni hesap açılmasında da bir yavaşlama olacaktır.

Dolayısıyla Kılıçdaroğlu'nun açıklaması kesinlikle KKM sayesinde yüksek getiri elde edenlerin canını sıkmıştır ama ülke için tartışmasız yararlı sonuçlar doğuracaktır.

Hukuki sorunlara dikkat!

Bankalar tasarruf sahiplerine KKM hesabı açtırdıklarında kur faizden fazla arttığı takdirde aradaki farkı ödeyeceklerine ilişkin bir taahhütte bulunuyor. KKM mevzuatı da bunu öngörüyor zaten.

Seçimi Millet ittifakının kazanması ve KKM'nin devam ediyor olması durumunda döviz farkının ödenmemesi kesinlikle sorunlar doğuracaktır. Çünkü banka ile tasarruf sahibi arasında bu farkın ödeneceğine ilişkin bir sözleşme var.

Dolayısıyla KKM'nin seçime kadar kendiliğinden yok olması herkesin hayrınadır.

KKM de hukuki değil

Kur artışı için fark ödenmemesi bir sorun yaratmaya aday görünmekle birlikte diğer yanda KKM'nin baştan beri hukuksuz olduğu gerçeği de ortada.

KKM en başta Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı.

Ayrıca bütçede ödeneği olmayan bir kalem için harcama yapılıyor. Bu eksiklik ancak ek bütçeyle giderilmeye çalışıldı.

Ancak şimdiye kadar yapılan ödemeler; yani mart, nisan, mayıs ve haziranda yapılan 37.2 milyarlık ödeme herhangi bir ödeneğe bağlı olmadan gerçekleştirildi.

DTH dönüşümlü hesaplarda durum farklı

Bu arada döviz farkının ödenmeyeceğine ilişkin açıklamanın DTH dönüşümü yoluyla açılan KKM hesaplarını kapsamasının söz konusu olmadığı belirtiliyor.

DTH dönüşümlü hesaplarda tasarruf sahibi zaten belli bir miktar dövizini bozdurarak hesap açtırıyor. Bu hesap sahiplerine aslında gerçek anlamda fark ödenmiyor. Bu durumda olanlara, vade bitiminde aynı miktar dövizini almalarını sağlayacak şekilde TL ödemesi yapılıyor.

Gıdada beklenen büyük tehlike

Şeref OĞUZ

11 Ağustos 2022 Perşembe

Bir yanda yükselen enflasyon, diğer yanda genç nüfusun %60'ının uzak durduğu Tarım sektörü; bu alanda yapılamayan yapısal reformlar yüzünden can çekiyor. En temel gıdalarda gözümüzü başka ülkelere dikmeye aştık. Gıda krizi giderek sarsıcı bir şekilde etkisini hissettiriyor.

Üretimin sabit kaldığı hatta azaldığı bir ortamda, hele ki enflasyon varsa olacağı şudur; gıda ürünlerini daha pahalı fiyatlardan yiyebileceğiz. Üreticilerin yüksek maliyetlerini ister istemez tüketiciye yansıtmasıyla gıdanın enflasyona katkısında, rekor sayılara ulaşma riskimiz fevkalade yüksek...

GIDANIN EN UCUZ ZAMANI; BUGÜN...

Çünkü fiyatlar her geçen gün artıyor, üreticinin yüklendiği külfetler tırmanıyor. Rakamlara bakalım; üretici fiyatları %144,61 artmış. Bizde tarıma dair çalışan ve işe yarar bir politika olmadığı için bu durumu bazı teşvikler ve nitelsiz desteklerle çözme eğiliminde olan bir hükümetimiz var.

Üstelik bunlar iyi zamanlarımız. Ancak artık yılın tamamında iyi zaman diye bir şey kalmadı gibi... Eskiden haziran, temmuz, ağustos ayları; gıdada düşüş yaşanan ve enflasyonun çoğu kez aylık bazda geri gittiği mevsimlerdi. Şimdi ise gıdayı en ucuz bugün yiyorsunuz zira yarın daha pahalı olacak.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Tarımda gelişim sağlanması neye bağlı?

Öncelikle zihin yapımızdaki değişime bağlı... Geçimlik tarım zihniyetinden çıkmak gerek. Arazi bütünleştirmekten havza bazında hangi bölgede neyin ekileceğinin toprak kimyası, iklim koşulları, Pazar beklentiler ve bilimsel verilere dayalı olarak verilmesi gerekiyor. İşe yaramaz bakanlık, değer üretmeyen ziraat fakülteleri ve eğitime direnen çiftçiler var olduğu sürece gelişim beklemeyin.

Tarıma gençlik aşısı nasıl enjekte edilebilir?

Tarıma gençlik aşısı gerek... Şu anda üreticiler yaşlandı. Gençler ebeveynlerini tarım arazilerini değerlendirmek istemiyor, şehre göç ediyor, sosyal medya coğrafyalarına gidiyorlar. Eğer tarım kazandıran bir sektör haline getirilebilirse ve gençleri tarıma katabilsek, ülkenin bahtı değişir.

NOT

BÜYÜK TARIM GÖÇÜ ŞART

Ülkemizde 47 yıldır gıda ticaretiyle uğraşan Reis Gıda'nın sahibi Mehmet Reis'e göre; tarımı yeniden itibarlı hale getirmek için yoğun gayret göstermek şart. Dünyada tarım itibarlı bir meslektir ama bizde durum böyle değildir.

Sürdürülebilir tarım için çözüm önerilerimiz mevcut ama bunları hayata geçirme niyet ve gayretimiz yok. Tohumun, suyun, toprağın da olsa üreten insana ihtiyaç var. Kentlerde üretimsizliğe itilmiş ve tüketimin pençesinde kıvranan gençleri; tarıma yönlendirecek adımlar atılabilir.

Bu da ancak çiftçinin refah düzeyini arttırmakla mümkün... Ekilmeyen 4 milyon hektar alanımız var, 30 milyon ton buğday üretecek potansiyelimiz de cabası... Tarlanın bereketi; tohumudur, teknolojik yatırımdır, modern hasattır, dijital imkânları kullanmaktır, destekleri günün şartlarına uyarlamaktır.

Belki de tarım, köylünün uğraşı alanından taşmış, artık devletlerin üretime başlaması zamanına gelmişizdir. Devlet de bizzat kendisi üretimin içinde olmak zorundadır. Tarıma büyük göç şart ve gençlerden başlayarak bunu hayata geçirmez isek; elden gelen öğün olmayacak, o da vaktinde bulunmayacak.

Esfender KORKMAZ

Dünya için yeni düzen

11 Ağustos 2022 Perşembe

Küreselleşme ile birlikte artan sermaye hareketleri, artan likidite dünya genelinde önceleri suni bir refah yarattı. Sonrasında ekonomik istikrar, gelir ve servet dağılımı aşırı bozuldu. Bugün;

*Dünya yetişkin nüfusun yüzde 1'lik kısmı, dünya servetinin yüzde 41,6'sına sahiptir.

*Dünya yetişkin nüfusun yüzde 42'lik kısmı dünya servetinin yüzde 1'ini alıyor.

*2015 yılından 2021 yılına dünya nüfusu yüzde 7,3 oranında arttı. Ancak dünya genelinde kronik açlıkla mücadele eden kişi sayısı aynı yıllar arasında yüzde 34,55 oranında artarak, 570,7 milyondan 767,9 milyona yükseldi. (VK- veri kaynağı verilerinden hesaplandı.)

Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki tabloya benzer bir tablo oluştu. Bugün bu tablonun oluşmasının iki temel nedeni var.

1-Neo-liberal politikalar, Monoterist (parasalcı) politikalar sonucu, dünya ekonomisi, finans sektörünün ve spekülative sermayenin tuzağına düştü. Spekülative sermaye ülke yönetimlerinde de söz sahibi oldu. Türkiye'de bu etki daha fazla oldu. Bugün bile enflasyon yüzde 79 ve fakat merkez bankaları yüzde 14 faizle fonluyor ve bankalar bu parayı yüzde 200 kârla yüzde 42 oranında faizden satıyor.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında, 1970'li yıllara kadar uygulanmış olan Keynesgil politikalar da hükümetlerin popülizme sapması nedeni ile yüksek enflasyona neden olmuştu.

Demek ki iktisadi konjonktür 25-30 yıllık zaman içinde değişiyor ve şartlara göre yeni politikalar gerekiyor.

Bunun içindir ki, Türkiye dahil gelişmekte olan ülkeler için, devlet-piyasa optimal dengesinin kurulması, devletin planlama yapması, piyasayı düzenlemesi ve rekabeti sağlaması gerekiyor. Hükümet uygulamaları ve bütçe için planlamanın bağlayıcı olması gerekiyor.

2-Demokrasi kan kaybetti. Freedom House (Dünya Özgürlükler Evi) her sene bütün ülkelerde anketler yaparak "İnsan Hakları ve Demokratik Özgürlükler Endeksi" yayınlıyor. Ülkeleri, yaptığı anket sonucuna göre, insan hakları ve demokratik özgürlükler açısından, "özgür, yarı özgür ve özgür olmayan ülkeler" statüsünde tasnif ediyor.

Freedom House 2022 raporunun başlığı "Dünyada Otokrasinin yayılması" şeklindedir. Otokrasi yönetim zafiyeti yaratıyor ve mülkiyet güvencesini zedeliyor. Ekonomik istikrarı bozuyor.

Freedom House Endeksi'ne göre Dünyada Özgürlükler, 2005 yılına kadar arttı, ancak 2005 yılından beri endişe verici şekilde geriledi.

*Dünyada 1988 yılında; toplam ülkeler içinde özgür ülkeler oranı yüzde 35.8 iken 2008 yılında bu oran yüzde 46.1'e yükseldi. Sonra 2021 yılında tekrar 42'ye geriledi.

*Özgür olmayan ülkeler oranı ise, 1988 yılında yüzde 37.6 iken 2008 yılında yüzde 21.8'e geriledi sonra 2021 yılında tekrar yüzde 29'a yükseldi.

Dünya özgürlükler evi otokrasinin yaygınlaşmasını; "Demokratik ortamlarda, demokratik olmayan liderler ve destekçileri, kısmen seçmenlerin yaşam tarzlarındaki değişim korkuları üzerinde oynayarak ve seleflerinin gerçek başarısızlıklarını vurgulayarak siyasi sistemleri yeniden şekillendiriyor veya manipüle ediyorlar." şeklinde yorumluyor.

Bu tespit, İkinci Dünya Savaşı öncesi Hitler'i ve bugünkü Putin'i tarif ediyor.

Aslında dünyada Otokrasi hedefi olan seçilmişler; İktidara geldiklerinde, sorumluluklarının yalnızca kendi demografik veya partizan tabanlarına karşı olduğu anlayışı içinde oldular, Muhalif çıkarlarını göz ardı ettiler. Aynen bizde olduğu gibi, iktidarda kalmak için devlet ve eğitim gibi kurumları çarpıttılar.

Putin, Rusya'da gaz ve petrol gelirlerini halkın refahı için değil, kendi diktatörlüğünü devam ettirmek için askerî ve harp araçlarına ayırdı. Savaş çıkardı. Ukrayna'da insanlık suçu işliyor.

Birleşmiş Milletler ve demokratik ülkeler, insanlığa zarar veren diktatörlerle mücadele programı yapmalıdır.

Türkiye 1972 yılından beri, 1980 darbesi dahil, siyasi haklar ve sivil özgürlükler olarak Freedom House Endeksi'nde yarı özgür bir ülke statüsünde idi. 2017 ve sonrasında özgür olmayan ülkeler statüsüne geriledi. Biz Freedom House'a kabadayılık yapabiliriz ve fakat bütün dünya ve sermaye onun statü değerlerine göre hareket ediyor.

Türkiye'nin tek çıkış yolu parlamenter sisteme ve demokrasiye dönmektir.

İbrahim Kahveci

İşçi mi köle mi?

Son bir yılda (Haziran 2021-2022) çalışan sayısı 2 milyon 182 bin kişi artmış: Buna göre toplam istihdam artış oranı %7,5.

İstihdam artışının 640 bini ise son bir ayda gerçekleşmiş. Fakat son 1 ayda artan istihdamın 680 bini erkeklerden geliyor (yani kadın istihdamı 40 bin düşmüş) . Ama son 1 yılda istihdam artışının 1 milyon 174 bini erkeklerden. Son bir ayda kadın istihdamı düşmesine rağmen son bir yılda kadın istihdamı 1 milyon 9 bin artışta seyrediyor.

Bunu şu şekilde ifade edelim: Son 1 yılda erkek istihdam artış oranı %5,8'de kalırken kadın istihdam artış oranı %11,2'ye çıkmış.

TÜİK verilerinde bu tür çarpıklıklara sıkça rastlıyoruz.

Ama bir başka ilginç nokta şurada: İş-Kur kayıtlarına göre haziran ayı itibari ile son 1 yılda işsiz sayısı 617 bin kişi artarak 3 milyon 568 bin kişiye ulaşmış. Dikkat edin, **işsiz sayısı azalmamış tersine artış göstermiş.**

Ama TÜİK verilerine göre son 1 yılda istihdam sayısı 2 milyon 182 bin kişi artarken işsiz sayısında da 16 bin kişilik azalma olmuş. İstihdam artışı 2 milyonu geçerken işsiz sayısı neden çok düşmedi? İşgücüne katılım oranı arttığı için... 15+ yaş nüfus artışı 980 bin olmasına rağmen işgücü 2 milyon 166 bin kişi arttı.

Umut artışı işgücüne katılımı da artırdı.

TÜİK'de istihdam sayısı 2 milyon 182 bin kişi artarken İş-Kur'da işsiz sayısı nasıl ve neden 617 bin kişi artıyor?

Bu arada bir başka çarpıklığı daha verelim: Son 1 yılda toplam istihdam artış oranı %7,5 ya... Genç istihdam artış oranı %10,6 ila daha yüksek.

Ama bir farklı nokta daha var: Son 1 yılda toplamda kadın istihdam artış oranı %11,2 olurken gençlerde kadın istihdam artış oranı sadece %5,0 olmuş.

Gençler iş bulmuş ama erkeklerde daha çok iş bulmuş. Gençlerde kadın istihdamı ise çok gerilerde kalmış.

Acaba nitelikli kadın istihdamında mı bir sorun var? Veya iş bulmak ve çalışmak niteliksiz işlerde mi yoğunlaşıyor?

İşverenler işçi mi arıyor yoksa KÖLE mi arıyorlar?

Çünkü SGK verileri 2022 Mayıs ayında ortalama brüt ücretin 8.167 TL olduğunu bunun da net ücret karşılığının 6.423 TL olduğunu gösteriyor.

Mayıs ayında açlık sınırının 6.018 TL olduğunu hatırladığımızda ülkemizde çalışma hayatının açlıkla eşit hale geldiğini gösteriyor.

Bakın şu notu düşelim: Geçen yıl mayıs ayında açlık sınırı 2.830 TL iken SGK kayıtlarına göre ortalama brüt ücret 5.710 TL seviyesindeydi. Oysa bu yıl mayıs ayında açlık sınırı 6.018 TL ve ortalama brüt ücret 8.167 TL.

Açlık sınır ile ortalama ücret farkı %102'den %36'ya düştü.

BİLANÇOLARIN GÖSTERDİĞİ

Halka açık şirketlerin yılın ilk yarı sonuçları açıklanıyor. Şirketlerin karlarında adeta patlama var.

Nerede ise her sektörde yer alan her şirketin bilançosu inanılmaz şekilde geliyor. Kar kalemlerinde ister faaliyetten olsun isterse faaliyet dışından olsun hepsi inanılmaz sonuçlar veriyor.

Enerjiden perakendeye veya sanayiye her yerde bunu görüyoruz.

Ama detaylara baktığımızda bir fark daha var: Faaliyet giderlerinde personelde müthiş tasarruf edilmiş.

Aynı personele maaş verirken elini tutan şirketler satışlarda zamları gayet iyi yapmış.

Elbette burada asıl suçlu şirketler değil... Ortamı bu hale getiren ve riskleri artıran makro yönetim. Risk artışı fiyat artışlarını da ayrıca tetiklemiş.

Oysa kendini riskten koruyamayan ve hem ücrette hem de tüketimde büyük mağduriyet yaşayan tek kesim olmuş: ÇALIŞANLAR...

Ne demişler.... Siz bilirsiniz.

Köle bile bu kadar ucuz olamazdı...

11 Ağustos 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Hüseyin Gazi Cemevi'ne haksızlık

Son dönemde Alevi vatandaşlarımızın cemevlerine ve dedelerine yapılan provokatif saldırılar gündemde. Çok şükür provokatörler kısa sürede yakalandı.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** da üç gün önce Ankara Mamak'taki Hüseyin Gazi Cemevi'ni ziyaret etti ve yaşanan provokasyonların ertesinde Alevi vatandaşlara çok olumlu mesajlar verdi.

Bu anlamlı ziyaretle birlikte Alevilere yönelik saldırılar provokatörlerin elinde patladı. Tabii ki **Erdoğan**'ın toplumsal barış açısından çok anlamlı olan bu girişimleri karşılıksız kalmadı. Önce CHP medyasında "**kışkırtıcı haberler**" yapıldı. Ardından Alevi Vakıfları Federasyonu, **Erdoğan**'ın ziyaret ettiği cemevinin yönetimi hakkında ihraç işlemlerini başlattı.

Anlaşılan o ki, birileri Türkiye'nin normalleşmesini ve kronikleşmiş sorunlarının çözüm bulmasını istemiyor. Gezi'de nasıl birilerinin meselesi ağaç değilse, bu federasyonun meselesinin de Aleviler olmadığı kesin. Umarım sağduyu sahibi Alevi vatandaşlarımız, Hüseyin Gazi Cemevi'ne yönelik bu haksız uygulamaya gereken tepkiyi gösterirler.

SAVAŞ KIRIM'A DA SIÇRADI

Rusya-Ukrayna Savaşı, Amerika'nın kışkırtmasıyla devam ediyor. Amerika dün Ukrayna'ya 89 milyon dolar daha bağış yaptı. Rusların S-400 savunma sistemini delebilecek füzeler gönderildiği iddia ediliyor. **Zelenski** de savaşı uzatmak için gereken her şeyi yapıyor.

Geçen hafta Kırım'daki askeri havaalanında mühimmat depolarında patlamalar olmuştu. Rusya bunların kaza sonucu olabileceğini açıklamasına rağmen **Zelenski**, bunu fırsat bilip "**Bu savaş Kırım'ın da kurtuluşuyla sonuçlanacak**" demişti. Sonuçta **Putin**'in daha sert yollar izlemesine sebep olan gelişmeler yaşanıyor. Rus sözcüler de **Zelenski**'nin Kırım'ın geleceği hakkındaki bu sözlerine değinerek, "**Ukrayna'nın sonu göründü**" diyorlar.

Rusya'ya yakın kaynaklar, Rus ordusunun muhtemelen bu ay içinde Ukrayna'nın güneyinde çok büyük bir operasyon başlatacağını ve Odessa'yı ele geçireceğini

söylüyor. Bunun sonucunda geriye, denizden ve bütün doğal kaynaklardan kopmuş, Batı'ya tamamen muhtaç bir Ukrayna kalacak.

Avrupa kara kara önümüzdeki kışı nasıl geçireceğini düşünürken bir de Ukrayna yükünü bakalım nasıl taşıyacak?

ABD'DE KAOS KİME YARAYACAK?

Uzakdoğu'da göreceli bir sükûnet havası var. Çin, Tayvan civarındaki askeri tatbikatlarını tamamladı. Sanki hava hiç o gerginlik olmamış gibi sakin. Amerika'nın şu anda tek gündemi var; o da **Trump**'ın evinin FBI tarafından basılması.

Siyasi analistler, bu olayı **Trump**'a seçim kazandırmak için yapılmış bir komplo olarak algılarken diğerleri de **Trump**'ın seçilmesini engellemek için yapılmış bir "**derin devlet operasyonu**" olarak görüyor. Bu kaos ortamı bakalım kimin işine yarayacak? Bu arada Amerika, İran'ın Hayyam uydusunu kendisine yönelen büyük bir tehdit olarak nitelendirdi. Hatırlanacağı gibi İran, geçen hafta uzaya Hayyam uydusunu fırlatmıştı. Anlayacağınız küresel güçler, "**dünyadaki gerilim düşmesin, kriz bitmesin**" diye ellerinden geleni yapmaya devam ediyor.

Barış Soydan

İnanmayacaksınız ama ekonomi tıklarında

Timur Selçuk'un "Ekonomi Bilmecesi" adlı şarkısını bilir misiniz?

İşsizlik pahalılık

Konjonktür enflasyon

Milletçe fedakarlık

Kriz bunalım derken

Bilançoya bir baktık:

Bu yıl iki misli kâr

Hayret su işe bak sen

Nerden geldi bu kârlar?

Kime gitti bu kârlar?

Ekonomi tıklarında

Kriz var bunalım var

Ekonomi tıklarında

Selçuk bu şarkıyı enflasyonun yüzde 100'ü geçtiği 1970'li yılların sonunda yazmıştı. Aradan geçen 40 yılda ne değişti? Cumhurbaşkanı Erdoğan işsizlik, pahalılık, enflasyon için milletçe sabır isterken, şirket bilançolarına bir baktık, bu yıl da iki misli kârlar. Hatta ne iki mislisi, üç, dört, beş, sekiz, on misli kârlar!

Kâr Artış Oranları

(2022 ilk 6 ay, bir önceki yılın aynı dönemine göre)

Yünsa: % 1400

Acıpayam Selüloz: % 750

Sasa: %758

Naturelgaz: %3039

Akbank: %414

Yapı Kredi %430

Şişe Cam: %251

Çemtaş %454

Erbosan % 161

Halk batarken Türkiye ekonomisinin neden batmadığı sorusunun yanıtı işte burada gizli. Çünkü şirketler kesiminde işler tıkırında. Onlar enflasyondan ve dolardaki artıştan, biz sefil vatandaşlar gibi etkilenmiyor. Maliyet artışlarını fiyatlarına yansıtabiliyorlar. Ayrıca ihracat yapıyorlarsa dolardaki artıştan da yararlanıyorlar. Bu sayede ciroları, kârları durmadan büyüyor.

Gözümüz yok, Allah daha çok versin. Ama pastadaki büyümeyi bu ülke vatandaşlarının adaletli bir şekilde paylaşması gerekmez mi? Rabbena hep bana olur mu? Halk yoksullaşırken, barınamadığını, beslenemediğini söyleyenlerin sayısı her geçen gün artarken küçük bir kesimin zenginleşmesi reva mı?

Veriler adaletsizliği, gelir dağılımında yaşanan korkunç bozulmayı net şekilde ortaya koyuyor. Bu yılın ilk çeyreğinde ücretli kesimlerin milli gelirden aldığı pay yüzde 35,5'den 31,5'e gerilerken sermayenin payı 45,6'dan yüzde 47,6'ya yükseldi. Son iki yılda ise emeğin milli gelirden aldığı pay yüzde 39'dan 31'e geriledi.

Bu nasıl oldu? Şirketler verimlilikte müthiş bir artış mı sağladılar? Teknolojide büyük bir sıçrama mı yaşadılar?

Yukarıda gördük, kârlarındaki, cirolarındaki artışın arkasında verimlilik artışı, teknolojik sıçrama filan yok. Enflasyon var, TL'nin değer kaybı var. Halkı fakirleştiren, onları zenginleştirdi.

Banka kârlarında yaşanan yüzde 300-400'lük sıçramayı ele alalım. Nasıl geldi bu "başarı"? Basit, Merkez Bankası bankalara enflasyonun çok altında bir faizle, yüzde 14'le para verdi. Bankalar devletten yüzde 14'le aldığı parayı yüzde 40-50'yle sattı. Bir yandan da Hazine'nin bankalara özel çıkardığı enflasyona endeksli tahviller sayesinde yüzde 50-60 getiri elde ettiler. Yani taş atıp kolunu yormadan kârını dört-beş katına çıkardılar.

Enerji şirketleri, elektriğe üst üste gelen zamlar sayesinde cirolarını ve kârlarını rekor oranda artırdılar.

Petrol şirketleri petrole her gün gelen zam sayesinde kâr patlaması yaşadılar.

Perakende şirketleri maliyetlerindeki artışı raftaki fiyatlara yansıttığı için (Zararına satış yapamayacaklarına göre normal) cirolarını enflasyon oranında, hatta daha çok büyüttüler.

İhracatçılar, düşük faiz politikası nedeniyle dolarda yaşanan patlama nedeniyle cirolarını TL bazında iki-üç katına çıkardılar.

Vatandaşlara ne kaldı? Yanlış ekonomi politikalarının maliyetini sırtlamak.

Bu tablonun sorumlusu mevcut ekonomi politikalarının uygulayıcısı siyasi iktidardır. Ama bu düzen böyle gitmez. Bu cümleyi Ecevit'in 1970'lerdeki ünlü sloganı "Bu düzen değişmeli"deki anlamıyla değil, böyle giderse Türkiye bir felakete sürüklenir anlamında söylüyorum. Şehirler yaşanmaz yerler haline mi gelir, Türkiye bir iç kargaşaya mı sürüklenir, açık faşizm mi yükselir, bilmiyorum. Ama bu kadar büyük bir adaletsizliğin Türkiye'yi bir beka sorunuyla yüz yüze bıraktığını görüyorum, siz de görüyorsunuzdur.

İktidar "Beka sorunu" deyip duruyor. Asıl beka sorunu budur.